

Nro 37.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNANAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Novembernek 5-dik napján 1793.
esztendőben.*

Galliának istenasszonya — az Elyseumba érkezik.

Szomorú újság.

Hirtelen rendkívül való tsendesség foglalta el az egész Elyseumot, fülökbe menvén a' meg bódogúlt lelkeknek, hogy Galliának leg szebb isten asszonyára — *Mária Antoniára* — a nagy lelkű *Mária Therésiának* leg kedvesebb magzattyára — szomorú emlékezet — miként vegyem újjobban nyelvemre, nem tudom — egész testem meg borzad — hideg veriték üt ki reszkető testemnek pókháló forma tsötskéin! — halálos — de

égyzersmind gyalázatos sententziát mondottanak ki a' királyoknak gyilkosai. Meg némúltak, sőt mint a' köbálványok olyakká lettek az Elyseumnak lakosai e' szomorú hirnek hallásán. Itt jö *Galliának* isten affzonya *Mária Antonia*, veres gyász ruhába bé fedeztetve, melly a' meg öletett ártatlanságnak jegyző példája.

Férje XVI *Lajos* az Elyseumnak bóldog lakosa, leg inkább meg indúlt e' szörnyű kegyetlenségen, eddig való tsendessége meg háborítván, illyetén keserves szókra fakadott: Óh átkozott furiák! — tigris emlökön nevedett — minden emberi érzékenységet le vetkezett gonosz tévők, nem enyhítette e' meg halált, pufztást, öldöklést szomjúhozó lelkeiteknek kívánságát az én ártatlan véremnek itala? Így kellett é a' leg nagyobb ártatlansággal — *Galliának* isten affzonyával — *Austriának* égyik díszével egy nagy Császárnak leányával — két nagy Császároknak húgával — a' mostan uralkodó *Római* Császár II *Ferentz* édes attyának testvérével — az én lelkemnek felével bánnotok? — Ki adott tinéktek arra hatalmat, az ég é — a' pokol é, avagy más teremtés egy illy drága zálognak, affzonyi nem ditsösségének, betses életétől való meg folztatására? — Úgy gondolkozám a' felső világon való bújdosásomnak utólsó szempillantásaiban, hogyha én magam meg halok is, ő még fog élni, és az én kegyetlen halálom miatt meg sebessitetett szívének fájdalmait, az én ágyékom gyümölsének — szent szeretetünk kellemetes zálogjának — XVII *Lajosnak* fénylő uralkodása, ha mind nem egészlen is, avagy tsak egy részént meg fogja egyhiteni. — De óh melly igen meg tsalatkozám reménységemben! — ő is tsak hamar utánnam érkezék — ő is áldozattyává leve a' Jakobinusi kegyetlenségnek — itt jön a' mint halalom — égyedül e' vigasztallya bánatos lelkemet, hogy eddig való nyomorúságainak immár vége szakatt — amott jö — mingyárt meg ölelem —

lelkemhez szorítom, 's ezen túl vele lakozom e' minden világi gondoktól üres, véghetetlen boldogságomnak tsendes hajlékában.

Úgy vagyon, monda eggy Elyseumi isten afszony, mingyárt itt lészén jó király a' te leg kedvesebb klenódiumod — mingyárt meg fogod ötet ölelni — vége van immár az ő poklának — vége nyomorúságainak — jól tudod jó király, melly nagy nyomorúság érdeklette ötet — minémü mély izomorúságba ejtetett légyen ő, a' midön karjaid között ki ragadtak tégedet hohérjaid. — Melly keservesen válál el tőle életednek utolsó órájában; a' te nyomorúságaidnak vége lön a' te halálod által, de bezzeg nem lön az övéinek — ő továbbá is életben hagyatott; de nem azért, hogy éllyen, hanem hogy annyival keservesebb légyen halála. Nints nyelv — nints ige — nints olly órator, a' ki Gallia isten afzonyának keserveit — nyomorúságait — bosszontatásait elegendőképen ki beszélhesse — nem égyfzer, hanem számtalanfzor kellett ő nékie meghalni. — Meg hólt koronájától 's királyi jussaitól lett meg folesztatásakor, meg hólt lakó palotájából a' *Tempeli* fogságba lett hurtzoltatásakor, meg hólt tölled lett végső el válásakor, meg hólt halálod kegyetlen hírének hallásakor, sűrű könnyeknek zápora folytanak le éjjel nappal gyenge ajjakain te éretted, meg hólt kedves magzatitól lett el választatásakor, meg hólt a' gonosz tévőknek házába lett bé tsukattatásakor, imé meg hólt most végtére sokszori halála után utolsó halálakor, a' midön ártatlan vérének bársony színű köntösében hozzád érkezett. A' *Conciergerie* fogságban, mint valamelly nagy bünösnek tsupán szalmán kellett e' nagy Fejedelem afszonynak, Frantzia és Navarra Ország királynéjának fekünni, a' leg nagyobb bünösnek is elegendő viz és kenyér adattatik életének fenn tartására; ellenben ennek a' nagy Fejedelem afszonynak, sokszor sem kenyere, sem vize nem vólt, nem vólt any-

nyi vize, a' mennyi elegendő lett volna könyhűl-
latásainak táplálására, önnön magoknak az ör-
állóknak meg esett a' szívek, ezen minden nyomor-
úságait nagy lélekkel és álhatalossággal ízenvé-
dett ártatlanságnak.

Ebben a' motskos tömlőtzen szüntelen so-
hajtotta magzatait szemlélni, szereteteknek ked-
ves zálogát óh király! meg ölelgetni; de hijjába,
engedhetetlenek voltak ellenségei, a' *Marpé-
siai* köziklánál is keményebb szívekkel birtak,
hogy annyival keservesebbé tegyék halálát, tulaj-
don méhének gyümölcset kedves fiát, meg fojtván
részegítő ital által gyenge elméjétől, hívták elle-
ne bizonyosságul, a' leg feketébb gonofzságokat
mondatták ki vele ellene, gonofzságokat, mely-
lyeknek tsak hallására is borzad a' természet.
Octob. 14 dik napján húzatott a' revolutionalis
szék által számadásra, ekkor is le nem vetkezte
vele született méltóságát, királyi felség, álhata-
tosság, ártatlanságában való bizodalom tündök-
löttenek ki szeméből.

Két napig tartott meg halgatása után, halá-
los szententziát mondott fejére, ez a' törvényte-
len, ez a' gyilkos, ez az irgalmatlan, ez a' vért
szomjúhozó ítélő szék, még is meg nem nyilt
alatta a' föld, még is által nem fúrta a' földnek
golyóbisát a' pokol, az ártatlanság gyilkosainak
le nyelettetésekre? — Király, ha az igazságos
Istennek lételéről meg nem vólnék győzöttetve,
bólyúságomban azt gondoltam volna, hogy nin-
tsen Isten, hogy a' tsupa vak történet igazgaty-
tya e' világnak roppant alkotmányát, engedj meg
óh kegyes király fel forrott indulataimnak, rez-
ket a' természet, 's egészen fel támadt lelkem-
ben. — A' halálos szententziának fejére lett ki
mondattatása után meg némúlt a' leg nagyobb
ártatlanság, el ment a' vért szomjúhozó bírák
elől kevés meg illetődéssel, és tsak akkor kez-
detek könyvének sűrű záporai meg indulni, mi-

dön már a' *Conciergerie* fog házba vissza ért volna. Oct. 16 dik napján reggel minden úttzái Párisnak tele vóltanak natióális gárdákkal, minden úttzáknak szegeletein halállal fenyegető ágyúk vóltanak ki szegeztetve, az egész város mozdulásban vólt, setétséggel 's gyilkossággal fenyegetődzött, a' várost egészlen bé borított sűrű felleg. Reggeli 5 órakor a' *Conciergerie*be menvén a' kegyetlen birák, ismét el olvasták előtte az halálos szententziát, egész bátorsággal el halgatta azt a' nagy lelkű Fejedelem asszony, dél előtt 11 órakor ki húrtzoltatott fog házából, 's 12 órakor el üttetett a' feje a' Gvillotine által. Törvénybe lett idéztetésekor kedves magzattyát is fel ingerlették ellene kegyetlen gyilkosai, külömb külömb féle hamis kérdések tétettétvén a' gyermek Fejedelem eleibe, tsak sirt, 's égyebet annál nem mondott, hogy ő édes annyát, mint igaz fiú, igazán szereti 's tiszteli. Mondjátok meg érzékeny anyák, vólt é valaha, 's lehet é szerentsétlenebb anya *Mária Antonianál*.

Midön ezeket beszéllette vólna az *Elyseum*-nak égyik isten asszonya *XVI Lajosnak*, imé oda érkezett a' meg öletett királyné kedves férjéhez, ártatlanság, 's szerentsétlenség által kísértetve. Férjét szemlélvén ölébe borúlt, nem azért, hogy ötet látta és fel találta, hanem hogy mind kettőjöknek egy forma sorsok, egy forma halálok vólt ez álhatatlan világnak golyóbisán. Tsak hamar oda jutott *Mária Therésia* is *Antonianak* nagy lelkű édes anyja, kinek szíve el fogattatván a' keserőség által, égyebet énnél szólani nem tudott: Kedves leányom! mitsoda szomorú egybe jövetel, melly szomorú a' tekinteted, mit jelent vérben mártott köntösöd, ta' te veled is úgy bántak Galliának mostani gyilkos előjárói, mint bántak kedves férjeddal *XVI Lajossal*? Be nem reménylém, a' midön a' három liliumot örökös békességre igyekezném a' két fejű fekete sassal hozni; hogy még valaha illy gyá-

szos ki menetele légyen sok erőlködéseimnek. Be nem gondolám, hogy méhemnek leg kedvesebb gyümöltse, valaha illy gyalázatos véget érjen, most jút eszembe miért sirtál, miért kesergettél légyen tölem lett el válásod előtt, Frantzia Országba lett menetelednek idején. Valósággal előre meg érzetted a' rajtad történt szeréntsetlenséget, sirtál, keserves könyvekkel ásztattad ajakaidat, a' midőn az embereknek itéletek szerént leg inkább kellett volna örvendened. Enyhítsd fájdalmaidat, bizonyosan meg fogják bosszúlni ártatlanságodat az igazságos egek, az igaz vérnek itala által meg nem egyhíttetett Frantzia Ország-
nak szomjúsága, tulajdon vérével kellett annak meg enyhíteni: nem tudod é kedves leányom, minémű jövendölés találatott légyen *Baraszlónak* egy régi krónikájában, ha nem hallottad, meg mondom, ez az:

Anno milleno	--	--	--	--	1000
Bis ter centeno	--	--	--	--	600
Ter quadrageno	--	--	--	--	120
Et quinquageno	--	--	--	--	50
Bis ter)	--	--	--	--	6
Bis nono)	--	--	--	--	18

1794

Finem tibi Gallia pono.

A' tsatázó piatzokról.

Múlt szombaton következendő történeteket tétetett a' Fels. hadi Cancellaria közönségesekké, mellyekből a' közelebb múlt hólnapnak 15-ik 's 16-dik napjain *Mobözs* körül táborozott hadi seregeink és Frantziák közt történt véres tsatának mivólta, mellyről múlt alkalmatossággal egy két szóval mi is emlékezetet tettünk, világosan kitetizik. Fülébe menvén *Koburg* hertzeg F. Marsalnak, hogy az ellenség *Guise* mellett igen nagy erővel gyülekezne öizve, és nemtsak napnyúgo-

ti Flandriából, hanem égyfzersmind az úgy nevezett *Ardennesi* és *Mosel* vize mellett fekvő Frantzia táboroktól is, sok hadi seregeket vonna magához: tellyes figyelmetességgel vólt, 's úgy intézte dolgait, hogy akármellyik szempillantásban mennyen rajta az ellenség, készen lehessen. Már Oct. 14-dik napján meg mutatta magát *Landrecy* és *Avesnes* közt a' Frantzia avantgardé, avagy előmenő sereg, estve felé mind jobban jobban öregbedett, úgy annyira, hogy következt napon viradtakor, 40 ezer ember láttatott több colonnékban készen állotnak lenni; hanem ki nem lehetett tanúlni, ha ugyan valósággal viaskodni akarnak é, avagy tsak figyelmetességben tartani a' Cs. K. seregeket.

Bellegardé Gen. Májor, a' ki is három battallion gyalogsággal, és 16 escadron lovassággal állott az Austriai tábornak jobb szárnyán *Berlaimont* és *Malmaison* közt, mingyárt meg kettőztette külső ör álló seregeit, 's egy tsuportra húzta a' többieket. Lassan lassan közelgetvén az ellenségnek első colonnéja, melly mint egy 6000 gyalogságból, 1500 lovasságból, és 25 ágyúból állott, keménnyen kezdette *Bellegarde* G. Májor corpusát szorongatni, és ámbár mind a' Horváth katonáknak egy része, mind a' *Hohenlohé* regementének három compániája, mind a' Báró *Rouvroy* Obester igazgatása alatt lévő artilleria oily vitézi módon viselték légyen is magokat, hogy többet töllök kivánni lehetetlenség vólt volna: még is mindazáltal kéntelen vólt *Bellegarde* Gen. Májor eggynehány órákig tartott tsatázások után eggy kevésse magát vilzsa vonni, de éppen e' vólt az a' fortély, melly által a' tér földre ki tsalattatván a' Frantziák, előbbi szerentséjeket szerentsétlenséggel váltották fel; mivel leg ottan óldalaslág vágott közikbe két escadron *Barkó* huzárjaival, és eggy escadron *Kinszki* könnyü lovassaival *Barkó* fő Strázsamester, a' kik tsak hamar le szabdalván közzülök 100 embert, meg futamtatták, 's 8 ágyúikat el vették.

Az alatt míg seregeinknek jobb szárnyánál ezek történtek, a' bal szárnyát is 5 granatéros, és 4 fusilier Frantzia batallion támadta meg, 's mingyárt eleinte bé rohantak *Tourles* és *Floursy* nevű falukba, mellyekben egynéhány batallion Horvátokkal vólt *Finke Obester*. Minekutánna mindazáltal Gr. *Klerfé*, a' ki a' Cs. K. seregeknek centrumát kórmányozta, egy batallion gyalogságot, és egynéhány compánia granatérosságot küldött vólna a' nevezett Obesternek segítségére, nemtsak az említett falukból, hanem égyfzersmind az a' mellett lévő erdőségből is ki hajtattak a' Frantziák.

Tertzi F. M. Lájtinántot is, a' ki az Austriai seregeknek bal szárnyát kórmányozta, számos Frantziaság támadta meg, és noha mind a' több, mind nevezetesen a' *Klébeck* gyalog regimentje rendkívül való álhatatosságot, és bátorságot mutattak légyen is; mindazáltal ezek is visszafizoritattak egy kevéssé, de tsak addig, míg *Stein* regimentéből való fő Strázsamester *Neszlinger* maga batallionnyával oda érkezett, ekkor pedig mind ez, mind amazok bátorságot nyervén, 's egyfzersmind Gr. *Hadick* Obester is *Blankenstein* hufzárjaival, és Gr. *Hadick* fő Strázsamester *Koburg* könnyű lovassainak egy divisiójával segítségére menvén, meg újjították a' viadalt, és minekutánna egynéhány 100 Frantziát a' más világra küldöttek, és 30 ágyúikat 's két munitziós szekereiket el nyerték vólna, véget vetettek ezen véres tsatának.

Octob 16 dik napján viradtakor egész erejével, melly az által szökött katonák vallás tételek szerént, 100 ezer foból állott, *Koburg* herczeg ellen ment *Jourdan* Frantzia Generál, az északi Frantzia tábornak *Houchard* után következett fő kórmányozója. Ezt látván az Austriai hérós, egész seregével hadi rendbe állott. Ennek jobb szárnyát mintegy 1000 gyalog és lovas Frantziaság támadta meg, és mind ágyúiból, mind hau

bitzáiból keményen lövöldöztette. Így lévén a' dolog, tanatosabbnak lenni állította Gr. *Bellegarde* Gen. Májor egy kevéssé seregét vissza húzni, mint az ellenségnek sűrű tüze által minden halzon nélkül vesztegettetni.

Az alatt értesére esvén Gr. *Klerfé* hadi tármesternek is, hogy a' Frantziák nagy erővel készülnek az Austriai tábornak bal szárnya ellen, 6 batalion gyalogsággal, 's három divisió lovas-sággal öregbítette *Tertzi* F. M. Lajtinánt corpsát, e' pedig Gr. *Hadick* Obesternek, a' ki azon sereg bal szárnyának szélső részét kormányozta, két batalion gyalog, 's két divisió lovas sereget küldött segítségére.

Mind ezeket tulajdon szemével szemlélvén a' Frantzia fő vezér, 50 ezer főből álló sereget, 's igen számos ártilleriát küldött *Tourlers* és *Floursy* nevű faluk, e' kettő közt fekvő erdők és síkok, úgy nem különben *Vattignies* nevű helység ellen. Vitéz seregeink sem az ellenségnek nagy számától, sem annak 8 egész órákig tartott rendkívül való nagyobb 's apróbb fegyverének tüzétől meg nem rettenvén, hitelt felül haladó alhatatossággal, 's vitézséggel meg tartották álló helyeket. Kiváltképen a' *Stein* batallionnya, a' ki *Tourlers* nevű faút védelmezte, tsudát mivelte Gr. *Carra-violi* kapitánynak vezérlése alatt, és a' mit tsak egy hadi seregtől várni, 's reményleni lehetett, végbe vitte. *Vattigniesnél* minden erejét arra fordította az ellenség, hogy a' *Mobözt* ostromló Cs. K. seregeknek hátaik megé mehessen, 's útat nyithasson a' várba lévő őrizetnek ki tsaphatására. Ahozképest dél előtt 9 órakor hozzá fogván a' szörnyű ágyuzáshoz, 25 ezer emberrel, mind elől, mind bal oldalról rajta ütött a' nevezett helységen, mellyből az ellenség ágyúinak szüntelen való szaporodása, és sűrű haubitzáknak oda' lett bé repülések miatt ki szoritattak ugyan seregeink, miaekutánna mindazáltal *Bar-kó* fő Strázsamester bal oldalról reá ütött volna

a' Frantziákon, a' Frantziák is kéntelenek vóltak azt oda hagyni.

Azon szempillantásban oda érkezvén a' *Brechainville* batallionnya *Schmidt* fő Strázsmester vezérlése alatt, maga *Tertzi* F. M. Lájtinánt vitte azt a' faluba, és a' *Klébeck* regementével, és *Stein* regementének egy divisiójával keménnyen nyomta az ellenséget vissza. Mivel mindazáltal egynéhány colonné Frantziaság ment a' meg nyomattattaknak segítségekre, kéntelenek vóltak vitéz seregeink sok vészteségeik után egy kevésse hátrálni. Ekkor *Tertzi* F. M. Lájtinánt *Hohenloé* regementebeli bátor szívű tisztnak *Vasquez* Obesternek parantsolván, hogy maga batallionnyával tsapna az ellenségre, és nem puskával, hanem bajonétákkal rohanna reája: véghez vitte ugyan ez az érdemes tiszt kötelességét, engedett hadi előjárójának, és le szálván paripájáról, maga vezette vitézeit a' faluba: mindazáltal ő is sebet kapván, és a' szüntelen nevedett ellenség által szoritatván, kéntelen vólt magát vissza vonni. — Ekképen kevés akadállya lévén az ellenségnek, a' *Vattigniesi* tetőkig fel ment, egynéhány ágyúinkat el foglalta, és egy granatéros divisió osztályunkat, melly egy más Frantzia colonnéval viaskodott, hátul fogta. Illyetén környül állások közt kéntelen vólt *Tertzi* F. M. Lájtinant utólsó szerentsét próbálni, és *Kavanágh* vasas regementének egy divisióját ellenek küldeni, melly bé vágván az ellenség közibe, olly nagy félelmet okozott benne, hogy az egész tetőket oda hagyták. Ezen bal szárnynak szélső szárnyánál egy osztály *Jelachich* magyar gyalogjaival, 3 compánia német gyalogsággal, *Koburg* dragonyosaival, és 4 escadron *Blankenstein* hufzárjaival állott *Gr. Hadich* Obestert, már reggeli 8 órakor meg támadták a' Frantziák. Tudtára adatván a' nevezett Obesternek, hogy számos Frantziaság vólna marsba ellene, egynéhány ágyúkkal bal felé vonta magát, más részről pedig *Blankenstein* és *Barló* hufzár regementeiből két escadront és egyné-

hány osztály gyalogságot, az *Obrechiesi* erdők háta megé küldött, és így három részről ütvén a' Frantziákra, olly nagy zürzavarba hozta őket, hogy nemcsak minden tüzelő fzerfzármaikat, hanem minden bagazsiájikat el hányván, el futottak, de a' kik között sokakat meg eméltett a' hufzáróknak és dragonyosoknak szabályajok.

Ezen két napig tartott véres tsatában, *Koburg* hertzeg tanúbizonysága szerént, az első Generáltól fogva az utolsó köz emberig mindnyájan ditséretesen viselték magokat vitézeink. Mindenekfelett ditséri az említett fő kórmányozó Gr. *Klerfé* hadi tármestert, hertzeg *Hohenloé* Generál quártirmestert, Gr. *Kinszki*, és *Tertzi* F. M. Lájtinántokat, és Gr. *Bellegarde* Generál Májort, *Rouvroy* ártilleria Obestert, *Vasquez* Obestert, *Barkó* fő Strázsamestert, és *Hamblich* ártilleria kapitányt. Gr. *Klerfé* maga részéről az éig magasztallya Gr. *Caraccioli* kapitányt Stein regementétől, Gr. *Pálfi* Oberstlájtinántot, Gr. *Kollovráth* ártilleria Generált, és *Müller* ártilleria Oberstlájtinántot. *Tertzi* F. M. Lájtinánt magyon magasztallya *Kapter* ártilleria Lájtinántot, Gr. *Kinszki Ferdinándot*, és Gr. *Veteranit* Klébeck regementéből; *Albech* fő hadnagyot Kaunitz regementéből; *Sulkovszki* fő hadnagyot, és *Steinmetz* all hadnagyot Stein regementéből; *Keesz* fő hadnagyot József fő hertzeg regementéből, de leg kiváltképpen Gr. *Hadikot* Blankenstein hufzár regementének vitéz Obesterét, a' ki nemcsak néhai édes attyának Gróf *Hadick András* fő hadi vezérnek nagy érdemeiért, hanem tulajdon virtusaiért is különös tekintetre és kegyelemre méitó. Ennek kórmánya alatt, igen jelesen viselték magokat *Branten* Obester, *Brechainville*, *Riera* fő Strázsamester, *Anhalt-Cötheni* hertzeg Oberstlájtinánt *Hohenlohé* regementeiből, Gr. *Hadick* fő Strázsamester, és az egész tiszti kar *Koburg* dragonyos regementéből; de kiváltképpen *Deln*, *Vanka*, és *Hofmeister* kapitányok, úgy nem külömben *Bertholdi* hadnagy. Továbbá B. *Révay* fő Strázsa-

mester, B. Révay, és Nejedli kapitányok, és Gr. Nádasdi hadnagy Blankenstein regementéből; végtére Sardagna kapitány Barkó regementéből.

E' két nap tartott véres tsatában részünkről 365 ember esett el, 1690 kapott sebet, 208 esett fogságba, 161 tévelyedett el. Tiszteink között estenek el Gr. Tauensien Prussiai Oberstlájtnánt, és B. Dorstein Koburg hertzeg mellett, Donáth kapitány Hohenlohé --, Gr. Klebelsberg zászlótar-tó Brechainville --, Báró Dünnersperg kapitány Stein --, Mens kapitány, és Schrott fő hadnagy Klébeck --, végtére Labrintsóvits all hadnagy Blankenstein regementeiből. Az ellenségnek vesztesége többre ment 8000 embernél, el fogtunk 300 közülök. Hogy a' miénk, és nem az ellenségé volt a' győzedelem, abból ki tettik, hogy seregeink a' Frantzia két tábor közt minden nyúghatatlankodtatás nélkül oda hagyván Mobözsnek ostromlását, tsendesen által ment a' Sambre vizén

E' mostan folyó hólnapnak 1-ső napján dél után 4 és 5 óra közt érkezett ide mint kurir Gr. Kinski Waldeck regementéből való kapitány, a' ki azt a' kellemetes hirt hozta Felséges Urunknak Gr. Wurmser lovas hadi vezértől, hogy Waldeck hertzeg F. M. Lájtnánt múlt hólnapnak 26 dik napján Wanzenau táborok helyén meg támadta a' Frantziákat, közülök 500 embert le vágott, 6 tiszte, 136 köz embert rabságba ejtett, 8 ágyút, 1 haubitzát és 10 munitziós szekeret el nyert; ellenben a' kórmányára bizatott Cs. K. seregekből 5 tisztnél több sebbe nem esett, 100 köz ember pedig el esett.

Pro patria pepigisse animam pulcerrima mors est.

az az:

Leg szebb halál a' hazának bölldogságáért való meg halás.

Eggynéhány Német Birodalombeli tartományoknak lakosai dicséretre méltó példáját, nyilat.

koztatták ki hazájokhoz való buzgó szereteteknek, nemtsak az által, hogy magokat a' Frantzia árnyékos szabadságnak mázlagával meg rélzegíteni nem engedték; hanem kiváltképen az által is, hogy hazájokhoz, uralkodó Fejedelmeikhez, vallásokhoz, feleségeikhez, gyermekeikhez, és rokonaikhoz való igaz és szíves hajlandóságoknak ki nyilatkoztatására, magokat hazájoknak fegyverrel való védelmezésére ajánlották.

Látván Elő - Austriának (Elő - Austria a' Sveviai kerületben fekszik, 's a' *Rajna* vize által választatik el *Alsatziától*) lakosai az Austriai seregeknek, éjjeli 's nappali nyomorúságaikat, és az ellenség dühösségének, mellyet kiváltképpen *Breysacknak* tűz által lett meg eméltésében ki nyilatkoztatnak, meg akadályoztatában való hív szorgalmatosságokat: arra kötelezték magokat, hogy nemtsak vagyonaikkal, hanem égyfersmind életekkel is készek Fejedelmek mellett szolgálni, és a' Cs. K. seregeknek nyúghatatlan szolgáltyokban részt venni. Melly jó indulattyokat nemtsak polgári fő kórmányozójoknak; hanem égyfersmind Gr. *Wurmser* lovas hadi vezérnek is alázatosan jelentetni kívánták.

Ezen ditséretes és követésre méltó ajánlásra, következő választ adott a' nevezett Austriai hérós: „Azon irtóztató történetek között, „mellyeknek szerző oka a' Frantzia nemzetnek „mostani dühössége, igen ditséretes hajlandósága az a' szomszéd Németeknek, hogy égyetlen egy Német Birodalombeli tartomány sem „engedte magát az ostoba szabadságnak méte- „lye által meg bolondítani. De még ditsérete- „sebb, és halhatatlanságra méltó tselekedete az „az Elő - Austriai lakosoknak, melly szerént önként arra ajánlották magokat, hogy ők a' hazának ellensége ellen készek fegyvert fogni. — „Nem gyalázatomra, hanem ditsőségemre szolgálnak én nékem azon könnyhúllatások, mellyeket ezen jeles tselekedeten való meg indú-

„lásom szemeimből ki fatsart, és hogyha vala-
 „mi öregbithetné ezen jó tartománynak védel-
 „mezésére való buzgóságomat, egyedül azon
 „Fejedelmekhez való mély tisztelettel elegyes
 „szíves hajlandóságok vólna, melynek most olly
 „tündöklő jeleit adták. Bár tsak égyen égyen
 „meg mondhatnám nékiek mennyire betsüllyem
 „öket ezen szempillantástól fogva. „

„Excellentziád, a' ki ezen jó tartománynak
 „attyának lenni méltán tartattatik, semmivel sem
 „kötelezhet annyira engemet maga szolgálattya-
 „ra, mintha ezen jó tartománybeli előjáró urak-
 „nak, 's azok által közönségesen az egész tarto-
 „mánynak, érzékenységeimet ki nyilatkoztatánd-
 „ja, a' melly az én háládatosságomnak az a'
 „valóságos adaja, mellyet én ezen nemes indú-
 „latú népnek a' leg tökéletesebb meg elégedés-
 „sel fizetek. „

„El nem múlatom leg ottan tudtára adni ő
 „Felségének a' Császárnak; és ámbár még mos-
 „tan semmi szükségem ne légyen is azon nemes
 „gondolkozású lakosoknak, fegyverrel való se-
 „gittségekre: mindazáltal, hogyha jövendőben
 „a' szükség, és a' környülállások azt kívánnyák,
 „fel tartom magamnak ezen segittséget, de égye-
 „dül tsak azok által, a' kik önkényén fogják
 „magokat hazájoknak védelmezésére ajánlani. —
 „Irtam *Freckenfeldi* quártélyomban, Sept. 24-dik
 „napján, 1793. elztendőben.

Gr. Wurmser.

Portugullia.

Noha neutralistának, az az, eggy részre sem
 hajlónak lenni láttatott a' *Lisbóniai* udvar Euró-
 pának mostani környülállásai között lenni: mind-
 aztal minden pontyaiban tellyesítette Angliának
 és Spanyól Országának tett ígéreteit. Az Anglu-
 sokkal kötött szövettsége szerént eggy egész flot-
 tát küldött a' Nagy Brittanniai seregeknek segits-
 tségére, melly már most az Anglus ki kötő he-

lyekben vagyon. — A' Spanyóloknak ígértetett segítő sereg a' Portugalliai hadi seregek virágjából szedettetett ki. A' tisztek többnire önkény-nyen valók, a' kik minden kényszerítés nélkül ajánlották, 's kötelezték magokat a' Frantziák ellen való hadakozásra. Ez a' sereg *Rikárdos* Spanyól Generál *Roufzilonban* táborozó segeréhez küldetett Oct. 17 dik napján.

Olasz Ország.

A' *Leideni* Frantzia újság levél ezt írja *Rómáról*: „ A' szövetséges Fejedelmek egy irást küldöttek a' *Római* udvarhoz, mellyben Frantzia Országának mostani állapottyát, és a' szomszéd tartományoknak általa lett sok rendbeli nyúghatatlanoktatásaikat festették le. Ennek kiváltképpen való okául teszik Frantzia Országának határai mellett lakó sok égyházi Fejedelmeket, a' kik elégtelenek lévén jövedelmeiknek tsekélysége miatt, hadi seregeknek tartásokra, elégtelenek a' Frantzia nemzet nyúghatatlan-ságának meg akadályoztatására is. Ahozképest azt kívánnyák a' szövetséges hatalmasságok a' *Római* udvartól, hogy engedtesse meg azon apró égyházi Fejedelemségeknek hatalmasabb birodalmakhoz lejendő kaptasoltatások, melly a' Német Birodalomnak mind hasznára, mind közönséges bátorságára lenne. A' *Római* Sz. Pápa által látván ezen kérésnek helyes vóltát, a' Kárdinálokkal tartatott gyűlésben egy commissiót rendelt ki, a' melly visgálná meg azon apró égyházi Fejedelemségeknek secularizátzióját, 's határozná azt meg az egésznek hasznára. Éppen így secularizáltatta XIV *Lajos* király a' *Touli*, *Metzi*, és *Verdüni* püspökségeket.

Magyar Ország.

Rév - Komáromból. Octobernek 27 dikén.

A' mit még ez ideig másoktól tsak hallottam,
És szó-fija beszédnek gondoltam; sőt tartottam.

Jóllehet a' *Természet*' tsudállatos folyását
 Jói tudom, 's az a' miá eső sok változását.
 Hogy a' *Szabad Királyi Komárom*' városában;
 Melly van a' *Szöke Duna*', 's *Vagh'* öfzve fo-
 lyásában.

Gyakorta, és rend felett, vólt, van, 's lefz föld-
 indulás;

Embereket, 's barmokat rezkettető mozdulás.
 Azt e' folyó elztendő' *Sko pió-jel* havának

Huszon-hatodikát hogy izámlálám a' napjának.
 Reggel, öt, 's hat órája közt fé ve tapasztalam,

Az *háromszor tizedik* vólt *pertzentéskor* talám.
 Ez hát meg vólt. De tovább a' jön mar a' kér-
 désbe!

Mi az ok? és az eszköz? az illy föld rezzenésbe.
 Bizony nem az hitető *Mahumed réz-bikája*;

Sem *Atlás*, ki az égnek tette vállat alája,
 Mi hát? A' *Bölts Teremtő*; ki tengellyénél fogva,
 Tartva a' mi *földünket* levegőben forogva.

Az *eszköz*, a' gyomrában lévő tüzes fzen porok;
 A' mellyeket, meg gyúlván, okád ki mint nyilt
 torok.

Melly tüznek az ereje, gyözvén föld' nehézségét;
 Meg rendíti mind allyát, közepét, 's mind tér-
 ségét.

Sőt még néha e' miá, el süllyednek sok helyek;
 Városokkal, 's tornyokkal ékeskedők a' mellyek.

Melly hogy idő folytával, ezen is meg eshetik;
 Ha nem bizonyosan is, kérdésbe tétethetik.

Én ugyan, ki ezt mostan úgy íram, mint Poéta;
 Kivánnám, hogy e' részben, lennék hamis Próféta.

Te pedig óh *Nagy Isten!* nem nézvén sok bü-
 nünket;

Illy tsapás által többé, ne reitents meg ben-
 nünket!

Hiszem Te, a' *Természet*' Úra lévén; a' karod
 Hatalmas azt mivelni, a' mi tettzik, 's akarod.

Ref. O. R. M. I.